

LISÄTALOUSARVIOALOITE 54/2001 vp

Määrärahan osoittaminen lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden parantamiseen

Eduskunnalle

Lasten ja nuorten psyykkiset ongelmat ovat viime vuosina lisääntyneet hälyttävästi. Lastenpsykiatrian avohoitokäynnit lisääntyivät vuosina 1994—1998 lähes 50 prosentilla. Nuorisopsykiatrian hoitopäivät lisääntyivät yhdessä vuodessa 48 prosenttia. Hoitopaikkoja on vain murto-osalle avuntarvitsijoista, ja jonot ovat kasvaneet sietämättömiksi. Hoitoon tulevat lapset ja nuoret ovat entistä huonokuntoisempia, mikä johtuu siitä, että ongelmia ja oireita ei vähäisten resurssien vuoksi havaita eikä niihin reagoida ajoissa. Joissain kunnissa oireisiin puututaan vasta, kun on aivan pakko. Hoitoonpääsyajat ovat pitkät, pahimmassa tapauksessa lapsi on joutunut odottamaan hoitoonpääsyä jopa seitsemän vuotta.

Psyykkisten ongelmien varhainen hoitaminen on kaikkein edullisinta ja tehokkainta, mutta resurssit julkisen sektorin jokaisella asteella ovat aivan liian vähäiset. Mielenterveyspalvelut ovat Suomessa häpeällisen huonossa tilassa. Laman aiheuttamien säästötoimenpiteiden vuoksi mielenterveyspalveluita on kunnissa karsittu suhteessa muuta perusterveydenhuoltoa enemmän. Myös mielenterveyshoidon rakennemuutoksen myötä sairaalapaikkoja on vähennetty rajusti ja avohoitopalveluita ei ole saatettu tarpeita vastaavalle tasolle. Varsinkin lasten ja nuorten palvelut sekä avo- että sairaalatasolla ovat riittämättömät, mistä aiheutuu suurta vahinkoa.

Asianmukaisten mielenterveyspalveluiden puutteesta ja pitkistä jonoista on usein kohtalokkaita seurauksia. Akuuteissa kriisitilanteissa ei lapsia ja nuoria voida jonotuttaa mielenterveys-

palveluihin viikkokausia tai hoitaa pelkällä lääkityksellä. Asianmukaisella ja nopealla hoidolla voidaan vaikuttaa koko elämän suuntaan ja kehitykseen myönteisellä tavalla. Hoitoonohjauksen pitkittäminen lisää kustannuksia ja ongelmia kodeissa, kouluissa ja koko yhteiskunnassa.

Kuntien säästötoimien myötä tilanteen huomaaminen riittävän ajoissa ja hoitoon ohjaaminen tai riittävän avohoidon turvaaminen jäävät nykyisellään aivan liian heikolle tolalle. Riittävän ajoissa huomattu tilanne voidaan useassa tapauksessa hoitaa tehokkaasti avohoitomenetelmällä ja näin säästää kustannuksia. Terveystieteiden tulisi kyetä huolehtimaan riittävän ajoissa ja kattavasti lasten ja nuorten perusterveydenhuollosta, johon myös mielenterveysasiat kuuluvat. Mielenterveyspalveluista on karsittu jopa kovemmin kuin muusta terveydenhuollosta.

Eduskunta havahtui lasten ja nuorten psykiatrisen hoidon kestävämpään tilanteeseen ja lisäsi määrärahoja vuoden 2000 budjettiin 75 miljoonaa markkaa. Tämän vuoden budjettiin määrärahoja tuli 25 miljoonaa markkaa. Tarpeet ovat kuitenkin edelleen ajankohtaistuneet.

Kun palveluita ei ole riittävästi julkisella sektorilla tai niihin on kohtuuttomat jonot, se asettaa kansalaiset epätasa-arvoiseen asemaan taloudellisten resurssien perusteella. Ne, joilla on varaa, voivat helpottaa lapsensa ja nuorensa hätää yksityisten terapia- ja mielenterveyspalveluiden avulla. Lyhytkestoinenkin terapia yksityislääkärin tai -psykologien toimesta maksaa tuhansia markkoja. Psykologien palveluita ei korvata,

LTA 54/2001 vp — Leea Hiltunen /skl ym.

elleivät ne ole Kelan hyväksymää pitkäkestoista terapiaa. Yksityiset terveydenhoitopalvelut eivät myöskään kuulu toimeentulotukinormiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme kunnioittaen,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2001 lisätalousarvioon momentille 33.32.30 lisäyksenä 50 000 000 markkaa lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen parantamiseen.

Helsingissä 22 päivänä toukokuuta 2001

Leea Hiltunen /skl
Leena Rauhala /skl
Päivi Räsänen /skl